

Використана література:

1. Shah, H., & Marks, N. (2004). A well-being manifesto for a flourishing society. London: The New Economics Foundation p2. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://b3cdn.net/nefoundation/813660812dc0c82af5_vkm6vve98.pdf.
2. Кембриджський словник – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.dictionary.com/browse/well-being>.
3. Лібанова Е.М., Власенко Н.С., Власюк О.С. та ін. Людський розвиток регіонів України: методика оцінки та сучасний стан / Рада з вивчення продуктивних сил України НАН України; ПРООН. – К. : СПД Савчина, 2002. – 123 с.
4. Поплавська О.М. Стратегія соціальної безпеки України в умовах глобалізаційних змін // Соціально-трудові відносини: теорія і практика. Зб.наук.праць. – К.: КНЕУ, №2 (10), 2015. – с.137–143.

2.8. Соціальні технології: можливості та перспективи використання

Вонберг Т.В.

t.vonberg@ukr.net

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри управління персоналом

та економіки праці факультету управління персоналом,

соціології та психології

ДВНЗ «Київський національний економічний університеті імені В. Гетьмана»

м.Київ, Україна

СОЦІАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ «ПРАЦЕТЕРАПІЯ» В УМОВАХ ІНТЕРНАТНИХ УСТАНОВ

Очевидно, працетерапія, як соціальна технологія, в поєднанні з культурно-дозвільною діяльністю в умовах інтернатної установи має важливе реабілітаційне та профілактичне значення щодо усунення чи навіть попередження суїцидів, депресії, нервово-психічних розладів осіб з інвалідністю та осіб похилого віку [1].

При чому, на наш погляд, проведення трудової реабілітації, зокрема працетерапії, в інтернаті має ґрунтуватися перш за все на повазі до особистості кожного підопічного з урахуванням його потреб, рівня соціального функціонування, наявного реабілітаційного потенціалу, а також з дотриманням законодавства (залучення підопічних у трудові заходи здійснюється виключно в разі їх добровільної усвідомленої згоди, що фіксується в історії хвороби).

Разом із тим, працетерапія сприяє розвитку особистості осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, їх зацікавленості у набутті певної компетенції, формуванню та закріпленню позитивного ставлення до праці [2].

Проте, найголовніше в працетерапії – це те, що в умовах інтернатної установи вона дозволяє зменшити та компенсувати дефекти психіки, які виникають у підопічних інтернатних установ і розвиваються через фактор бездіяльності. В свою чергу, останній може бути пов'язаний як з особливостями хвороб, так і з тривалим перебуванням зазначених осіб у стаціонарі [3, 203].

Отже, основне призначення працетерапії в умовах інтернатної установи – це відновлення, поживлення та стимулювання згасаючої діяльності та руху, що сприятиме насиченню життя

осмисленим змістом і, врешті решт, продовженню життя. Відомо, малорухомий спосіб життя, свідоме самоусунення від діяльності, пов'язаної з рухливістю, інтелектуальним і емоційним навантаженням, негативно позначається як на соматичному, так і на психологічному статусі будь-якої людини.

Науковцями доведено, що психічно-інтелектуальні активні люди та фізично рухливі особистості старішають значно повільніше. Відбувається так би мовити обопільний процес: діяльність перешкоджає старінню, а старіння затримується при наявності активного способу життя.

У зв'язку з цим, при організації способу життя та зайнятості людей похилого віку та осіб з інвалідністю в будинках-інтернатах доцільно змістити акценти від тривалого спокійного сидіння на диванах на користь рекомендації працетерапії. Адже, тільки рух з урахуванням, звичайно, соматичного стану дозволить запобігти, полегшити, а може й позбутися від недуг та відчуття радості буття.

Зрозуміло, трудова діяльність підопічних інтернатних установ є показником активного способу життя. Незважаючи на обмежені можливості, обумовлені станом здоров'я або віковими недугами, цей стереотип зберігається на довгий час. Нерідко літні люди та особи з інвалідністю навіть відчують потребу виконувати якусь працю. Крім того, доцільність їх участі у трудовій діяльності в умовах інтернатної установи заснована на ряді наукових положень:

- трудова діяльність має позитивний вплив на психологічний стан (усвідомлення своєї суспільної значимості, самооцінка своїх фізичних можливостей, спілкування в процесі колективної праці тощо);

- трудова діяльність пов'язана з рухом, а отже здійснює позитивний ефект на серцево-судинну діяльність, дихальну систему, функції опорно-рухового апарату та інші фізіологічні процеси, що є дуже актуальним під час реабілітації;

- трудова діяльність є втіленням активного способу життя, при цьому завдання організаторів працетерапії в будинках-інтернатах полягає в тому, щоб ця праця була не лише необхідною, але й суспільно корисною та мала реабілітаційний характер впливу [4].

Крім того, при організації працетерапії в інтернатній установі важливо враховувати й психологічну та матеріальну зацікавленість людини при виконанні навіть найелементарніших видів праці. Крім того, бажано забезпечити діяльністю, результати якої використовуються самим підопічним і тим співтовариством, в якому людина знаходиться. Важливо запропонувати широкий спектр видів праці для задоволення індивідуальних нахилів і здібностей [5].

Використана література:

1. Повышение социальной активности пожилых людей путем использования трудотерапии как фактора успешной социальной реабилитации – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kcsopnz.ucoz.ru/publ/povyshenie_socialnoj_aktivnosti_pozhilykh_ljudej/1-1-0-6.

2. Никифоров Ю.В., Котова Л.В. Влияние трудотерапии как метода медико-социальной реабилитации на психическое и социальное функционирование пациентов с психическими расстройствами // Журнал психиатрии и медицинской психологии. – №1 (18). – 2008. – С. 62-65.

3. Зайнятість, праця та соціальний захист населення: вітчизняний та зарубіжний досвід. // За ред. к.е.н., професора Т.М. Кір'ян. – К.: 2017. – 245 с.

4. Холостова Е.И., Дементьева Н.Ф. Социальная реабилитация: Учебное пособие. — 4-е изд. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2006. – 340 с.

5. Комплексная реабилитация инвалидов: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т.В. Зозуля, Е.Г. Свистунова, В.В. Чешихина и др.; Под ред. Т.В. Зозули. — М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 304 с.